

Научно-технический прогресс принесет человечеству сплошную пользу, если к его использованию и внедрению положить рационально.

Список использованных источников:

1. Жанназарова Г. К., Талипова Р. Н. Научно-технический прогресс - положительные и отрицательные стороны // Молодой ученый. - 2016. - №21.1. - С. 16-19.
2. Лобачева Е.Н. Научно-технический прогресс: Учебное пособие. - М.: Издательство: «Экзамен», 2014.-192 с.

Македон Галина

к.е.н., старший викладач кафедри менеджменту
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
м. Ніжин
Україна

**ВПЛИВ ЗАОЩАДЖЕНЬ ДОМОГОСПОДАРСТВ НА РОЗВИТОК
РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ**

Регіональна політика стимулювання заощаджень домогосподарств повинна бути обережною і виваженою, оскільки активізація ощадних процесів може викликати погіршення інших важливих макроекономічних показників, насамперед, споживання. Та разом з тим на рівні домогосподарства споживання тільки зменшує розмір доходу, а заощадження, зазнавши трансформації, може його збільшити.

Незважаючи на відносно високу схильність домогосподарств сільської місцевості до заощадження, вони залишаються в основному пасивними. Пасивна форма заощаджень – явище дуже негативне через багато причин: вони не приносять доходу власникам, частка їх втрачається внаслідок впливу інфляційних процесів, вони вилучаються з економічного кругообігу і домогосподарства, і держави [5].

На практиці у розвинутих країнах відбувається трансформація заощаджень у вкладення, які дають дохід у грошовій формі (акції, облігації, частки в пайових фондах, банківські депозити), і вкладення, які дають дохід у вигляді збільшення початкової вартості реальних і фінансових активів. Водночас світовий досвід переконує, що у країнах, які розвиваються (у тому числі в Україні), основною метою інвестування готівки є не стільки отримання доходу, скільки збереження її вартості в умовах інфляції. Адаже у країнах із нестабільною економікою домашні господарства здійснюють готівкові вкладення передусім з метою страхування від інфляційного знецінення, а вже потім, по можливості, з метою використання їх як капіталу. Українські ж домогосподарства, в першу чергу сільські, зазнають постійного знецінення власних готівкових заощаджень, які вони ретельно здійснюють.

Обсяги неорганізованих заощаджень в Україні є доволі великими. За твердженням фахівців, «щорічно в українських громадян осідає від 6 до 10 млрд дол. США, які в основному обслуговують тіньову економіку». Значну частину

неорганізованих заощаджень становлять кошти трудових мігрантів. За даними Національного банку України, у 2017 році загальна сума грошових переказів, що надійшли до України через банківську систему, міжнародні платіжні системи, а також за неофіційними каналами становила 6,5 млрд дол. США, з них 4,3 млрд дол. США припадало на оплату праці мігрантів. Крім того, за оцінкою НБУ в 2016 році 86,3 % грошових переказів надійшли до України офіційними каналами, тобто через банківську систему та міжнародні платіжні системи, а частка переказів за неофіційними каналами становила 13,7 % (0,9 млрд дол. США). Водночас згідно з результатами обстеження з питань трудової міграції, яке було проведено у 2016 році Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, лише 39,7 % трудових мігрантів використовували банки та інші платіжні системи для переказу коштів. Решта мігрантів користувалася неофіційними каналами (гроші передавалися через водіїв автотранспорту, друзів, родичів, кур'єрів, а також привозилися особисто). Чітко виокремити серед них частку сільських домогосподарств, звичайно, неможливо. Та все рівно це дає нам змогу стверджувати про значні обсяги тіньової готівки [1].

Неорганізовані заощадження домашніх господарств у національній валюті в сучасних умовах демонструють тенденцію до зниження під впливом інфляційного зростання цін. Ця форма заощаджень не приносить прибутку, адже у країні завжди є певний інфляційний фон. Проте основною перевагою зберігання коштів у готівці є високий рівень їхньої ліквідності.

Неорганізовані заощадження в готівковій іноземній валюті також мають досить високий рівень ліквідності. Водночас вони є доволі нестабільним фінансовим активом, особливо в умовах різкої ревальвації гривні. Така нестабільність є основним аргументом проти заощаджень коштів в іноземній валюті.

Хочемо зацентувати увагу на необхідності якнайактивнішої пропаганди основних переваг і вигід інвестиційної моделі фінансової поведінки домашніх господарств сільської місцевості у сучасних умовах, що сприятиме, у кінцевому підсумку, формуванню фінансової незалежності кожного домогосподарства та забезпечуватиме гідний рівень добробуту його членів.

Доволі часто, особливо на побутовому рівні, може видаватися, що раціональне інвестування доходів – надзвичайно складне і недоступне для розуміння непрофесіоналів завдання. Однак насправді це завдання може виявитися набагато простішим, якщо, звичайно, потенційний інвестор освоїть найзагальніші принципи раціоналізації управління особистими фінансами та зможе використати їх у практичній діяльності.

Головним завданням формування членами домогосподарства інвестиційної стратегії має бути створення таких джерел доходу, які даватимуть прибутки незалежно від того, чи працює у цей момент часу інвестор. А от гроші повинні працювати завжди, навіть тоді, коли людина навчається чи відпочиває. Лише за таких обставин домогосподарство є фінансово незалежним.

Безумовно, знання особистого фінансового ризик-менеджменту необхідні кожному. Домогосподарства великих міст уже починає використовувати їх у

своїй практичній діяльності (навіть якщо ніколи й не чули цього словосполучення), адже сучасне життя перенасичене неочікуваними подіями. Тож чим раніше члени сільських домашніх господарств почнуть замислюватися над механізмом формування своєї фінансової безпеки, тим більш підготовленими вони зустрінуть раптові неприємності.

Підвищення знаннєвого рівня населення – одне із першочергових завдань бізнесу й освіти. Досі не лише для сільського, а і для більшості населення України торги на фондовій біржі, механізми страхування, реальні інвестиції залишаються складним і незрозумілим явищем. Крім того, основним видом заощаджень залишається готівка, що є наслідком нерозуміння всіх механізмів заощадження й інвестування. Тому на рівні сільських і районних рад мають функціонувати певні консультаційні пункти, проводитися виїзні семінари та тренінги.

Нині в Україні вже реалізовано відповідні заходи для підвищення рівня фінансової грамотності населення, в тому числі сільського. Так, фахівцями Національного банку України підготовлено проект Концепції розроблення та поетапного впровадження цільових програм підвищення фінансової грамотності населення в Україні. Слід зауважити, що Організація економічного співробітництва та розвитку тлумачить фінансову освіту як процес, у результаті якого споживачі вдосконалюють свої знання про фінансові послуги та про ризики їх використання з метою здійснення усвідомленого вибору, отримують інформацію щодо органу, до якого слід звертатися за допомогою [2].

Зростання ВВП можливим лише за умови, що держспоживання не перевищує 25–30 % ВВП [3]. Це підтверджує тривалий міжнародний досвід розвинених економік. Застосування монетаристських методів регулювання для стимулювання заощадження є необхідними для досягнення вказаних показників. І тому навчившись грамотно будувати свої споживчі витрати, домогосподарства зможуть збільшити частину власних заощаджень, тим самим забезпечивши свій добробут, що є складовою стабільності фінансово-економічної системи України в цілому.

Список використаних джерел

1. The World Bank [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org>. (241)
2. Бонд Р. Фінансова грамотність та обізнаність в Україні: Факти та висновки / Р. Бонд, О. Куценко, Н. Лозицька. – Видання друге, доповнене та виправлене. – К. : USAID, 2016. – С. 41-44. (11)
3. Модернізація України – наш стратегічний вибір : Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. – К., 2017. – 416 с. (127)
4. Національні заощадження та економічне зростання / за ред. д. е. н. Б. Є. Кваснюка ; Інститут економічного прогнозування. – К. : МП «Леся», 2015. – 304 с. (131)
5. Опитування з метою оцінки рівня знань українських споживачів щодо системи гарантування вкладів фізичних осіб / Звіт за результатами дослідження, 2015 рік // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.fg.gov.ua (135)